

Արտակարգ
Պատուանշան

Ծառայութեան
Շքանշան

Արժանեաց Շքանշան

Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆ ԿԵՆՅԱՂԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ՓՐՈԹՈՔՈՒԱՅԻՆ
ՀԱՍԿԱՑՈՂՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂԵՑՈՅՑ

2007

Ն Ա Խ Ա Բ Ա Ն

Այս գրութեամբ ներկայացուած փրոթոքոլային ցուցմունքները կը թելադրուին Յ.Ս.Ը.Ս.էն ներս օրըստօրէ աճելու հակամէտ միութենական, ազգային եւ եկեղեցական նուիրապետական կարգերը խախտող երեւոյթները կանխելու պահանջէն, ինչպէս նաեւ՝ ներ-միութենական մեր կենցաղավարութեան մէջ ամբողջական կարգապահութիւն հաստատելու կարեւորութիւնը շեշտելու մտահոգութենէն:

Փրոթոքոլային կարգերու անտեսումը մեր միութիւնը կ'առաջնորդէ դէպի ամբոխային եւ անիշխանական վիճակ, մինչ անոնց հանդէպ ցուցաբերուած բժախնդրութիւնն ու յարգանքը անոր կու տան քաղաքակիրթ վարքով, ազգային հասարակական ընդունուած արժէքներուն գիտակից կազմակերպութեան մը վարկ: Կարգ ու կանոնի հանդէպ յարգանքը անվիճելի գրաւականն է մեր միութեան յառաջդիմութեան ու զօրացման: Ամէն երկիր ունի իր սահմանադրական օրէնքները, որոնց համաձայն կը ղեկավարուին ժողովուրդները, սակայն ունին նաեւ փրոթոքոլային կարգ ու սարք: Պատշաճութիւններու եւ պաշտօնական վերաբերմունքներու

խախտումով եւ անտեսումով՝ կը յառաջանայ անկազմակերպ երեւոյթ եւ կարգավիճակ:

Հ.Ս.Ը.Ս. ունի իր կանոնագիրը, որուն տրամադրութիւնները կարելի բժախնդրութեամբ կը գործադրուին միութեան կեանքէն ներս: Բայց կանոնագիրը փրոթոքոլային հասկացողութեամբ կանոններ չի բովանդակեր իր մէջ: Փոխադարձ յարգանքի արտայայտութիւնը ծընունդն է մեր կանոնագիրին պարտադրած օրէնքներուն եւ մեզի փոխանցուած է աւանդաբար, մեր նախորդող սերունդներէն:

Վերոյիշեալ մտահոգութիւններէն առաջնորդուած՝ Կեդրոնական Վարչութիւնը անհրաժեշտ գտաւ ներկայ ուղեցոյցին պատրաստութիւնը, այն խոր համոզումով, որ անոր անթերի գործադրումը, անկասկած, նոր վերելք մը պիտի ապահովէ մեր միութեան:

Արդ, Հ.Ս.Ը.Ս.ի կենցաղավարական եւ փրոթոքոլային զոյգ հասկացողութիւնները ճշդորոշող այս ուղեցոյցը նպատակայարմար կը գտնենք ներկայացնել երկու ենթաբաժանումներով:

Առաջին՝ փրոթոքոլային ներքին համակարգ, որ կ'առնչուի միութեան ներքին օրկանական կեանքին հետ:

Երկրորդ՝ փրոթոքոլային արտաքին համակարգ, որ միութեան արտաքին կեանքին ընթացքը կը հունաւորէ:

Ա. ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ՓՐՈԹՈՔՈԼԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

Ժողովներու, ձեռնարկներու թէ միութենական այլ հանդիպումներու առիթով, Հ.Ս.Ը.Ս.ի գերագոյն մարմին Կեդրոնական Վարչութենէն սկսեալ, նուիրապետական կարգով, գերադաս դիրքի վրայ գտնուող բոլոր վարչութիւնները եւ յանձնախումբերը իրենց հանգամանքին համապատասխան յարգալիր վերաբերումի պէտք է արժանանան ստորադաս դիրքերու վրայ գտնուող բոլոր վարչութիւններու, յանձնախումբերու եւ անհատ միութենականներու կողմէ:

Գերադաս մարմինի մը բոլոր անդամները, անխտիր, համահաւասար իրաւունքներ ունին եւ առ այդ յարգանքի կ'արժանանան ներքին ամէն տեսակ ձեռնարկներու առթիւ, ըլլան անոնք ժողովներ, հանդիպումներ կամ հաւաքոյթներ, երբ ներկայ են ի պաշտօնէ կամ անպաշտօն:

Գերադաս մարմինի մը կազմին կողմէ տըր-լած հաւաքական այցելութեան մը պարագային, յարգանքի արտայայտութիւնը պէտք է ըլլայ լրիւ կազմին եւ հանգամանքներու համապատասխան դասաւորումով (*ատենապետ, փոխատենապետ, ատենադպիր, գանձապահ եւ այլն*):

Երբ գերադաս մարմինի անդամը ներքին ձեռնարկի մը ներկայացուցիչի հանգամանք ունի, առաջնահերթ կարելորութեամբ կը յարգուի:

Հ.Ս.Ը.Մ.ականը ինքն իրեն պարտադիր կը դարձնէ հետեւեալ կարգախօսը.-

1. ՅԱՐԳԱՆՔԸ ԿԱՍ ՊԱՏԻՒՐ, ՈՐ Կ'ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԻ, Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔԻՆ ԵՒ ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ՎԱՍՏԱԿԻՆ:

2. Հ.Ս.Ը.Մ.Ի ՆԵՐՔԻՆ ԹԷ ԱՐՏԱՔԻՆ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐՈՒՄ, ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹԻՒՆԸ ՊԷՏՔ Է ԵՐԹԱՅ Հ.Ս.Ը.Մ.Ի ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒՄ ԿԱՍ ՆԵՐԿԱՅՑՑՈՒՅԻՉՆԵՐՈՒՄ, ՄԻՇՏ ՊԱՀԵԼՈՎ ՆՈՒՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԻ ԸՆԹԱՑՔԸ: ԲԱՅԱՌԵԼԻ ԵՆ ՄԻԱՅՆ ՀՈՎԱՆԱԲՈՐԻ ԿԱՍ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ:

ՅԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ

Միութենական օրինակութեան ընթացքը կը թելադրէ, որ գերադաս եւ ստորադաս մարմիններու միջեւ տեղի ունեցող բանաւոր եւ յատկապէս գրաւոր փոխ-յարաբերութեան ընթացքին ամենայն բժախնդրութեամբ յարգուին յարաբերական կարգերը: Նամակ, բողոքագիր, փոխանցում եւ այլ կարգի յարաբերական կապերը պարտաւոր են ունենալ պատշաճ ոճ եւ ճիշդ տեղին գործածել ընկալեալ որակումները (ներքին իմաստով, *Պատուարժան` գերադաս մարմիններու պարագային, Մեծայարգ` անծերու պարագային*): Նամակի կամ այլ տեսակի գրու-

թեան մը տակ (դարձեալ ներքին իմաստով) ատենապետը կը ստորագրէ աջ կողմը, իսկ ատենադպիրը՝ ձախ կողմը:

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ

Ստորադաս մարմինի մը կողմէ կազմակերպուած ընկերային կամ պաշտօնական որեւէ տեսակի ձեռնարկի մը, գերադաս մարմինէն ներկայ անդամներուն իրենց հանգամանքին համապատասխան վերաբերում պէտք է ցուցաբերել, նոյնիսկ եթէ ձեռնարկը ունի հովանաւոր կամ նախագահ, կամ Կեդրոնական Վարչութեան մէկ անդամը եթէ նոյնիսկ ունի ներկայացուցիչի հանգամանք:

Պարագայական-անհատական հանդիպումի մը առթիւ կամ հանրային շրջանակներու մէջ, պայման է, որ ստորադասի եւ գերադասի կեցւածքները եւ արտայայտութիւնները յարգեն պատշաճութեան սահմանները:

Կենցաղագիտութեան հասկացողութեան սահմաններուն մէջ կ'իյնան նաեւ գրաւոր յարաբերութեան կարգ ու պատշաճութեան յարգումը, ինչպէս՝ ատենագրութիւններու օրինաւոր պատրաստութիւն եւ օրինաւոր աւարտը, նամակի մը հասցեագրումի ճիշդ ձեւը, արձանագրութիւններու մէջ նուիրապետական շարքի պահպանումը եւ այլն... (գերադասէն ստացուած նամակը առաջնահերթ կարգով յիշատակել, այսինքն՝ գրել՝ *Յ.Ս.Ը.Ս.ի Պատուարժան Վարչութիւն*):

Բ. ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՐԳԻ ՓՐՈԹՈՔՈԼԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

Հ.Մ.Ը.Մ.ի գործունեութեան փրոթոքոլային արտաքին հասկացողութեան ծիրին մէջ կ'իյնան առաւելաբար հրապարակային, այսինքն՝ դաշտերու կամ սրահներու մէջ տեղի ունեցող ձեռնարկները, կամ պաշտօնական հանդիպում-հիւրասիրութիւնները:

1. ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ՝ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

Դաշտի մէջ տեղի ունեցող հանդիսութեան պարագային, փրոթոքոլային կանոնները կը կիրակուին յատկապէս դաշտի մուտքին եւ պատուոյ թրիպիւնին շրջագիծին մէջ:

Ա. ԴԱՇՏԻ ՄՈՒՏՔԻ

ՓՐՈԹՈՔՈԼԱՅԻՆ ԿԱՐԳ ՈՒ ԿԱՆՈՆ

Մուտքին՝ ձեռնարկի կազմակերպիչ մարմինին ներկայացուցիչը կ'ըլլայ պատուոյ հիւրերը դիմաւորող գլխաւոր ընդունողը, ապա՝ պատուոյ հիւրերը կ'առաջնորդուին իրերայաջորդող ընդունողներով՝ մինչեւ պատուոյ թրիպիւն:

Մուտքին՝ դրան երկու կողմերը, երկշարք սկաուտական շարք մը պատիւ կ'ընէ ժամանող հիւրերուն (եթէ կան):

Ըստ երկրի սովորութեան, սկաուտական շարքը պարտաւոր է պատուի կենալ կազմակերպող մարմինի ատենապետին, գերադաս մարմիններու ներկայացուցիչներուն եւ պատուոյ հիւրերուն:

Ըստ յարմարութեան, փողերախումբը տեղ կը գրաւէ մուտքի դրան աջ կամ ձախ կողմը:

Փողերախումբը կը նուագէ ի պատուի՝ հետեւեալ հիւրերուն.-

- ◆Օրուան հովանաւորին կամ ներկայացուցիչին,

- ◆Օրուան նախագահին կամ ներկայացուցիչին,

- ◆Վեհափառին կամ Առաջնորդ Սրբազանին,

- ◆Պետական երեսփոխաններուն, նահանգապետներուն եւ քաղաքապետներուն,

- ◆Հ.Ս.Ը.Ս.ի գերագոյն մարմինի ատենապետին կամ ներկայացուցիչին,

- ◆Երկրի սկաուտական գերագոյն խմբապետին:

Օրուան հովանաւորի կամ նախագահի ժամանումէն ետք փողերախումբով պատիւ չի տրուիր որեւէ պատճառով ուշացած պատուոյ հիւրերուն:

Բ. ՊԱՏՈՒՈՅ ԹՐԻ ՊԻԻՆԻ

ՓՐՈԹՈՔՈՂԱՅԻՆ ԿԱՐԳ ՈՒ ԿԱՆՈՆ

Օրուան հովանաւորը կամ նախագահը (Վեհափառ, նախագահ, առաջնորդ սրբազան, վարչապետ, երեսփոխան, Յ.Ս.Ը.Մ.ի գերագոյն մարմինի ներկայացուցիչ եւ այլն) կը գրաւէ պատուոյ թրիպիւնին առաջին շարքին կեդրոնական աթոռը:

Հովանաւորին աջ կողմը կը նստի օրուան երկրորդ կարեւորագոյն պատուակալ հիւրը, իսկ երրորդ կարեւորագոյն անձը՝ ձախ կողմը, եւ այսպէս յաջորդաբար՝ նահանգապետ, քաղաքապետ եւ այլն:

Նուիրապետական կարգը յարգելով՝ Հ.Յ.Դ.ի ներկայացուցիչը կամ ներկայացուցիչները Ա. շարքի հիւրեր կը նկատուին: Հովանաւորէն կամ նախագահէն անմիջապէս ետք, օրուան կարեւորագոյն հիւրերը պէտք է նկատել Հ.Ս.Ը.Մ.ի գերագոյն մարմինի ներկայացուցիչը (համագաղութային, շրջանային կամ մասնաճիւղային առումով) եւ Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանութեան ներկայացուցիչը:

Ձեռնարկ կազմակերպող մարմինին ներկայացուցիչը միայն Ա. շարքի մէջ տեղ կ'ունենայ, իսկ մնացեալ անդամները կը նստին երկրորդական շարքերու վրայ:

Թրիպիւնի Բ. շարքի աթոռները կը տրամադրուին Հ.Ս.Ը.Մ.ի գերագոյն մարմինի եւ այլ կեդրո-

նական մարմիններու անդամներուն կամ կարելոր հիւրերուն, ինչպէս նաեւ՝ «Արժանեաց» շքանշանակիրներու եւ Ա. շարքի կեդրոնի պատույ հիւրերու կողակիցներուն:

Թրիպլինի Գ. շարքէն սկսեալ պէտք է տեղաւորուին օտար կամ հայ հիւրեր՝ իրենց հանգամանքներու կարելորութեան կարգով:

Թրիպլինի մէջ բացակայող հիւրերուն աթոռները կամ կը վերցուին, կամ կը յատկացուին այլ յարմար անձի մը, որպէսզի պարապ աթոռ չմնայ:

**Գ. ԴՐՕՇԱԿՈՎ ՏՈՂԱՆՑՔ
ԵՒ ԴՐՕՇԱԶԱՐԴԱՐՈՒՄ**

Տողանցքի կամ այլ ձեռնարկի առթիւ, երկրին դրօշակը միշտ նախապատիւ տեղ կը դրուի:

Երեք դրօշակներու պարագային, մէջտեղը՝ երկրինը, աջ կողմը՝ ազգայինը, իսկ ձախ կողմը՝ Զ.Ս.Ը.Ս.ինը. վերջին երկուքը քայլ մը ետ պարզուած: Կամ շեղ գիծով՝ առաջին տեղը կը գրաւէ երկրի, երկրորդ՝ ազգային, իսկ երրորդ՝ Զ.Ս.Ը.-Ս.ի դրօշակը (նոյն չափերով):

Դրօշազարդարումի պարագային, երկրի, ազգային եւ Զ.Ս.Ը.Ս.ի դրօշակները հաւասար թիւով պէտք է ըլլան:

Միջ-ազգային ձեռնարկի մը պարագային, նախապատիւ դիրքը կը տրուի հիւր երկրի դրօշակին:

2. ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ՝ ՄՐԱՀԱՅԻՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

Սրահի մէջ տեղի ունեցող հանդիսութեան մը առթիւ, լրիւ ի զօրու են դաշտի մէջ նախատեսուած ձեռնարկի մը համար սահմանուած փրոթոքոլային կանոնները:

3. ՀՈՎԱՆԱԲՈՐՈՒԹԻՒՄ

Դաշտի թէ սրահի մէջ տեղի ունեցող հրապակային մեծ տարողութեամբ ձեռնարկներու հովանաւորութեան գծով պէտք է պահել նուիրապետական օրինաչափութիւնը, հետեւեալ կարգով.-

Նկատի ունենալով Միութեան համա-Յ.Ս.Ը.-Մ.ական կառոյցը:

◆ Կեդրոնական Վարչութեան ձեռնարկ՝ Վեհափառ Հայրապետ կամ պետական բարձրաստիճան անձնաւորութիւն մը:

◆ Շրջանային Վարչութեան ձեռնարկ՝ Առաջնորդ Սրբազան կամ Կեդրոնական Վարչութիւն:

◆ Մասնաճիւղի վարչութեան ձեռնարկ՝ Հայաստանեաց եկեղեցւոյ աստիճանաւոր, քաղաքապետ կամ Շրջանային Վարչութիւն:

◆ Շրջանային յանձնախումբերու ձեռնարկ՝ Շրջանային Վարչութիւն:

♦Մասնաճիւղի յանձնախումբերու ձեռնարկ՝
Մասնաճիւղի Վարչութիւն:

4. ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԻՒՆ

Հրապարակային ձեռնարկի մը պարագային, հովանաւորէն ետք, օրուան երկրորդ հիւր անձնաւորութիւնը նախագահն է:

5. ԸՆԴՀԱՆՐԱԿՄԱՆ

Ձեռնարկի մը առթիւ, մամուլին տրուած յայտարարութեան մէջ պէտք է յարգուի հետեւեալ կարգը.-

Ա.) հովանաւոր

Բ.) նախագահ

Գ.) կազմակերպութիւն

Տեղական բնոյթ կրող ձեռնարկի մը սկիզբը կը հնչեն նախ երկրին քայլերգը, ապա՝ ազգային քայլերգը, իսկ միութեան քայլերգը՝ փակման:

Միջ-ազգային բնոյթ ունեցող (սրահի թէ դաշտի մէջ) ձեռնարկի մը պարագային, փողերախումբը կը հնչեցնէ հիւր խումբին երկրին քայլերգը, ապա՝ երկրին քայլերգը:

Մրցումները եթէ միջ-ազգային բնոյթի են, նախ կը հնչէ հիւր երկրի, ապա՝ հիւրընկալ երկրի ազգային քայլերգները:

Մրցումները եթե տեղական բնոյթի են, կը հնչէ միայն երկրի քայլերով:

Խօսք առնողներու կարգ. բացման խօսքը հակիրճ կերպով կ'ընէ ձեռնարկը կազմակերպող մարմինը. եթէ կայ՝ գեղարուեստական յայտագիրը մէջընդմէջ կը գործադրուի, բանախօսին կամ բանախօսներուն խօսք կը տրուի ձեռնարկին բնոյթին յարմարող կարգով: Փակման խօսքը կ'արտասանէ հովանաւորը, նախագահը կամ ձեռնարկը վարողը: Փակման խօսքէն ետք այլեւս կարելի չէ ուրիշ մէկու մը խօսք տալ:

Խօսքերու շարքը կը տրուի ստորադասէն գերադաս մարմիններու յաջորդականութեամբ:

Շքանշաններու տուչութեան արարողութեան, հարկ է որ պարգեւատրման ընթացքին ներկաները յոտնկայս յարգեն պարգեւատրեալը, նոյնպէս՝ յետ մահու, եթէ ննջեցեալ եղբօր կամ քրոջ դագաղին վրայ կը զետեղուի շքանշանը, կամ կը յանձնուի անոր մէկ հարազատին, յարգելու համար անոր յիշատակը:

Իւրաքանչիւր ձեռնարկ՝ դաշտային թէ հրապարակային, ինչպէս նաեւ պսակադրութեան եւ յուղարկաւորութեան արարողութիւններ, կ'ունենան իրենց փրոթօքոլային յանձնախումբը կամ պատասխանատուն, որ կը հսկէ աշխատանքներու անթերի գործադրութեան:

ՀՔԱՆՀԱՆՆԵՐՈՒ
ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արտակարգ
Պատուանշան

Ծառայութեան
Շքանշան

Արժանեաց Շքանշան

Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութիւնը, իր տասնեակ տարիներու կեանքի ընթացքին, միութեան ծառայողները պարգեւատրած է զանազան շքանշաններով:

Այս որոշման միջոցաւ, կը համադրուին ներկայիս գոյութիւն ունեցող շքանշանները եւ անոնց տուչութեան պայմանները:

Ներկայիս գոյութիւն ունեցող շքանշաններն են.-

Ծառայութեան շքանշան,

Արտակարգ պատուանշան,

Արժանեաց շքանշան:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԾԱՌ-ԱՅՈՒԹԵԱՆ ՇՔԱՆՀԱՆ

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «Ծառայութեան»
շքանշանը հաստատուած է
Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Կեդրոնական Վարչու-
թեան 7 Փետրուար 1986ի նիս-
տին:

Յօդ. 1 - Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «Ծառայութեան» շքանշանը կը պրտի Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Շրջանային եւ Մեկուսի շրջաններու Վարչութիւններուն կողմէ:

Յօդ. 2 - Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «Ծառայութեան» շքանշանին հետ կը յանձնուի համապատասխան լամբակի պէճ եւ հաստատագիր, որ կը կրէ վարչութեան կնիքը, արեւնապետին եւ արեւնադպիրին ստորագրութիւնները, պարգեւատրման որոշումի թուականը:

Յօդ. 3 - Շքանշանը քուող Վարչութիւնը յարուկ ոսկեմարեանի մէջ կ'արձանագրէ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «Ծառայութեան» շքանշանին արժանացած անձնաւորութիւններուն անուանացանկը, պարգեւատրման որոշումի թուականը, ինչպէս նաեւ՝ անոնց կենսագրականն ու նկարը:

Յօդ. 4 - Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Ծառայութեան» շքանշանին կ'արժանանան պիպար եւ օրինակելի Հ.Մ.Ը.Մ.ական անդամներ, որոնք իրենց երկարամեայ գործունէութեամբ օժանդակած են միութեան եւ օգրակար հանդիսացած՝ անոր ամրապնդման, զարգացման ու վերելքին:

Յօդ. 5 - Շրջանային թէ Մեկուսի Վարչութիւնները շքանշանի փուջութեան մասին պարտին ինացնել Կեդրոնական Վարչութեան, որ, իր կարգին, յապուկ շրջաբերականով պարգեւաբարումը կը հաղորդէ բոլոր շրջաններուն:

Յօդ. 6 - Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Ծառայութեան» շքանշանը եւ հասարակարգը կը պարգեւաբարումին եւ կը փրամադրումին Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ:

Յօդ. 7 - Կարելի է յետ մահու պարգեւաբարել երկարամեայ գործունէութիւն ունեցած եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի ամրապնդման, զարգացման ու վերելքին նպաստած միութենական մը:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «ԱՐՏԱԿԱՐԳ» ՊԱՏՈՒԱՆՀԱՆ

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «Արտակարգ» պապուանշանի դրուծիւնը հասարարւեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Կեդրոնական Վարչութեան նախաձեռնութեամբ, 17 Ապրիլ 1995ին:

Յօդ. 1 - Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Կեդրոնական Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «Արտակարգ» պապուանշան քալու որոշումը եւ շքանշանը կը յանձնուի իր կամ լիազօր անձի մը կողմէ:

Յօդ. 2 - Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «Արտակարգ» պապուանշանին հեք կը յանձնուի համապարասիան լամբակի պէճ եւ հասարարագիր, որ կը կրէ Կեդրոնական Վարչութեան կնիքը, արեւնապեքին եւ արեւնադալիրին սքորագրութիւնները, պարգեւարըման որոշումի թուականը:

Յօդ. 3 - Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Կեդրոնական Վարչութիւնը յարուկ մարեանի մէջ կ'արձանագրէ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «Արտակարգ» պապուանշանին արժանացաձ ան-

ձերուն անունները, նկարները եւ պարգեւապրըման որոշումի թուականը:

Յօդ. 4 - Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Արպակարգ» պատուանշանին կրնայ արժանանալ.-

ա) Հ.Մ.Ը.Մ.ական մը կամ միութեան բարեկամ մը, որ իշխանական նուիրապրութիւն կապարած է Հ.Մ.Ը.Մ.ին:

բ) Հայ կամ օրար անձնաորութիւն մը, որ թանկագին ծառայութիւն մապրուցած է Հ.Մ.Ը.Մ.ին:

Յօդ. 5 - Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութիւնը Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Արպակարգ» պատուանշանով կրնայ պարգեւապրել.-

ա) Իր նախաձեռնութեամբ. այս պարագային անհրաժեշտ է նախապէս րեղեակ պահել պարգեւապրեալին բնակած երկրին Շրջանային կամ Մեկուսի Վարչութիւնը:

բ) Շրջանային կամ Մեկուսի Վարչութեան դիմումով. այս պարագային անհրաժեշտ է որ առաջարկին կցուած ըլլան ենթակային կենսագրութիւնը եւ «Արպակարգ» պատուանշանին պարգեւապրումին յապուկ դիմումնագիրը, որ իբրեւ «Յատկում» մաս կը կազմէ այս կանոնագրութեան:

Յօդ. 6 - Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչությունը «Արտակարգ» պատուանշանով պարգևատրված անձին անունը կը հրատարակէ իր պաշտօնաթերթին մէջ, հայ մամուլով, նաեւ յայտուկ շրջաբերականով կը յայտնէ Շրջանային եւ մեկուսի վարչութիւններուն, որոնք իրենց կարգին կը փոխանցեն մասնաճիւղերուն եւ շարքերուն:

Յօդ. 7 - Կարելի է յետ մահու պարգևատրել թանկագին ծառայութիւն մատուցած անձնաւորութիւն մը:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «ԱՐԺԱՆԵԱՑ» Հ.ՔԱՆՀԱՆ

Համաձայն Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Ա. Ընդհանուր Ժողովի թելադրանքին (Դեկտեմբեր 1974, Պեյրուժ) եւ Կեդրոնական Վարչութեան որոշումին (29րդ նիստ, 22 Փետրրուար 1976), կը հաստատուի Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «Արժանեաց» շքանշանի դրութիւն:

Յօդ. 1 - Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Կեդրոնական Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «Արժանեաց» շքանշան փալու որոշումը եւ շքանշանը կը յանձնուի իր կամ լիազօր անձի մը կողմէ:

Յօդ. 2 - Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «Արժանեաց» շքանշանին հետ կը յանձնուի համապարասխան լամբակի պէճ եւ հաստատագիր, որ կը կրէ Կեդրոնական Վարչութեան կնիքը, արեւնապետին եւ արեւնադրպիրին ստորագրութիւնները, պարգեւատրման որոշումի թուականը:

Յօդ. 3 - Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութիւնը յարուկ ոսկեմաքեանի մէջ կ'արձանագրէ Հ.Մ.Ը.-Մ.ի «Արժանեաց» շքանշանին արժանացած անձերուն անունները, նկարները եւ պարգեւապրըման որոշումի թուականը:

Յօդ. 4 - Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Արժանեաց» շքանշանին կրնայ արժանանալ երախտապարտ Հ.Մ.Ը.Մ.ական մը, որ միութենէն ներս ունեցած է երկարամեայ ծառայութիւն, սափարած է միութեան ամրապնդման, զարգացման կամ իր սկաութական, մարզական եւ կազմակերպչական բեղուն գործունէութեան ընթացքին հանդիսացած է փիպար եւ օրինակելի:

Յօդ. 5 - Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութիւնը Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Արժանեանց» շքանշան կրնայ պարգեւապրել.-

ա) Իր նախաձեռնութեամբ. այս պարագային անհրաժեշտ է նախապէս փեղեակ պահել պարգեւապրեալին բնակած երկրին Շրջանային կամ Մեկուսի Վարչութիւնը:

բ) Շրջանային կամ Մեկուսի Վարչութեան դիմումով. այս պարագային անհրաժեշտ է որ առաջարկին կցուած ըլլան ենթակային կենսագրութիւնը եւ «Արժանեաց» շքանշանին պարգեւապրումին յարուկ դիմումնագիրը, որ իբրեւ «Յատելւած» մաս կը կազմէ այս կանոնագրութեան:

Յօդ. 6 - Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութիւնը «Արժանեաց» շքանշանով պարգևատրուած անձին անունը կը հրատարակէ իր պաշտօնաթերթին մէջ, հայ մամուլով, նաեւ յապուկ շրջաբերականով կը յայտնէ Շրջանային եւ Մեկուսի Վարչութիւններուն, որոնք իրենց կարգին կը փոխանցեն մասնաճիւղերուն եւ շարքերուն:

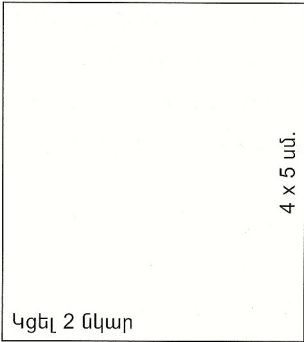
Յօդ. 7 - Կարելի է յետ մահու պարգևատրել երկարամեայ ծառայութիւն ունեցած եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի ամրապնդման, զարգացման ու վերելքին սափար հանդիսացած միութենական մը:

ԾԱՆՕԹ.- Մոյն կանոնագրութեան հրատարակման թուականէն առաջ, ոսկի կամ արծաթ շքանշանով պարգևատրուած եղբայրները եւ քոյրերը կը նկատուին «Արժանեաց» շքանշանի արժանացածներ:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի «ԱՐՏԱԿԱՐԳ» ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԻ
Դ Ի Մ Ո Ւ Մ Ն Ա Գ Ի Ր

Յաւելուած

1.- Պարգևատրեալի ինքնութեան ճշդում

- ♦ Շրջան _____
- ♦ Մասնաճիւղ _____
- ♦ Անուն _____
- ♦ Մականուն _____
- ♦ Ծննդեան թուական եւ վայր _____
- ♦ Հ.Մ.Ը.Մ.ի անդամակցութեան թուական _____
- ♦ Գործի ասպարէզ _____
- ♦ Միութեան բարեկամ, ոչ անդամ _____
- ♦ «Ծառայութեան» շքանշանի փուջութեան թուական (ի հարկին) _____
- ♦ Ամբողջական հասցէ _____
- _____
- ♦ Հեռաձայն _____ ♦ Բջիջային _____
- ♦ E-mail _____

2.- Պարզեւարեալի կենսագրութիւնը արդարացնող բացատրողագիր

Նկարագրել հետեւեալ կէտերը.-

ա) Յիշել փոքր տարիքէն մինչեւ օրս, իր սկա-
նութեան, մարզական եւ վարչական գործունէու-
թեանց տարիներն ու ստանձնած պաշտօնները.

բ) Յաճախած վարժարաններն ու ստացած
բարձրագոյն վկայականը. (ըստ փափաքի)

գ) Թուել ստանձնած պաշտօնները՝ գաղութա-
յին եւ ի հարկին օտար շրջանակներէ ներս. նշել
թուականները.

դ) Ինչպե՞ս կ'արժեուրեք իր բերած բարոյական ներդրումը՝

1-Միութեանս ամրապնդման եւ հզօրացման մարզերուն մէջ,

2-Գաղութիս զարգացման զանազան ծրագիրներուն մէջ:

Տալ օրինակներ՝ նշելով թուականները.

ե) Որպէս փիլպար, օրինակելի Հ.Մ.Ը.Մ.ական եւ երկրի փիլպար քաղաքացի, որքանո՞վ մասնակից եղած է եւ սպարարած իր շրջապատին:

Տալ օրինակներ՝ նշելով թուականները.

զ) Ինչպե՞ս կը գնահատէք միութեան բարեկամ,
կամ ոչ հայ անձնատրութեան մը թանկագին ծա-
ռայութեան կամ պարկառելի նուիրատրութեան
ներդրումը.

է) Այլ նախաձեռնութիւններ.

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Շրջանային կամ
Մեկուսի Վարչութիւն

Արեւնադպիր՝

Արեւնապետ՝

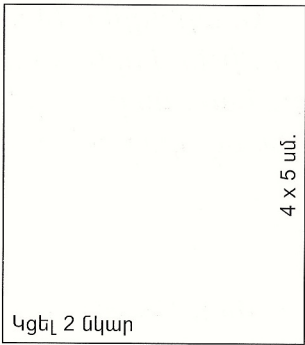

Թուական, .../..../.....

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԱՐԺԱՆԵԱՅ ՇՔԱՆՇԱՆԻ
Դ Ի Մ Ո Ւ Մ Ն Ա Գ Ի Ր

Յաւելուած

1.- Պարզեապրեալի ինքնութեան ճշդում

- ♦ Շրջան _____
- ♦ Մասնաճիւղ _____
- ♦ Անուն _____
- ♦ Մականուն _____
- ♦ Ծննդեան թուական եւ վայր _____
- ♦ Հ.Մ.Ը.Մ.ի անդամակցութեան թուական _____
- ♦ Գործի ասպարէզ _____
- ♦ Միութեան բարեկամ, ոչ անդամ _____
- ♦ «Ծառայութեան» շքանշանի փուջութեան թուական (ի հարկին) _____
- ♦ Ամբողջական հասցէ _____
- _____
- ♦ Հեռաձայն _____ ♦ Բջիջային _____
- ♦ E-mail _____

2.- Պարզեապրեալի կենսագրութիւնը արդարացնող բացաբրողագիր

Նկարագրել հետեւեալ կէտերը.-

ա) Յիշել փոքր տարիքէն մինչեւ օրս, իր սկաու-
տական, մարզական եւ վարչական գործունէու-
թեանց տարիներն ու ստանձնած պաշտօնները.

բ) Յաճախած վարժարաններն ու ստացած
բարձրագոյն վկայականը. (ըստ փափաքի)

գ) Թուել ստանձնած պաշտօնները՝ գաղութային
եւ ի հարկին օտար շրջանակներէ ներս. նշել
թուականները.

դ) Ինչպէ՛ս կ'արժեւորէք իր բերած բարոյական
ներդրումը՝

1- Միութեանս ամրապնդման եւ հզօրացման
մարզերուն մէջ,

2-Գաղութիս զարգացման զանազան ծրագիրներուն մէջ:

Տալ օրինակներ՝ նշելով թուականները.

ե) Որպէս փիլպար, օրինակելի Հ.Մ.Ը.Մ.ական եւ երկրի փիլպար քաղաքացի, որքանո՞վ մասնակից եղած է եւ սատարած իր շրջապատին:

Տալ օրինակներ՝ նշելով թուականները.

զ) Այլ նախաձեռնութիւններ.

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Շրջանային կամ
Մեկուսի Վարչութիւն

Արեւնադպիր՝

Արեւնապետ՝

Թուական, .../..../.....

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հ.Մ.Ը.Մ.ական Կենցաղագիրության եւ
Փրոթոքոլային Հասկացողութեան Ուղեցոյց

♦ Նախարան	3
-Ա. Միութենական ներքին կեանքի փրոթոքոլային համակարգ	5
♦ Յարաբերական	6
♦ Ընդհանրական երեւոյթներ	7
-Բ. Միութենական արտաքին կարգի փրոթոքոլային համակարգ	8
1. Հրապարակային՝ դաշտային ձեռնարկ Ա. Դաշտի մուտքի փրոթոքոլային կարգ ու կանոն	8 8
Բ. Պատուոյ թրիպիւնի փրոթոքոլային կարգ ու կանոն	10
Գ. Դրօշակով փողանցք եւ դրօշազարդարում	11
2. Հրապարակային՝ սրահային ձեռնարկ	12
3. Հովանաւորութիւն	12
4. Նախազահութիւն	13
5. Ընդհանրական	13
♦ Շքանշաններու Կանոնագրութիւն	
Հ.Մ.Ը.Մ.ի Ծառայութեան շքանշան	17
Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Արտակարգ» պատուանշան	19
Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Արժանեաց» շքանշան	22
♦ Յաւելուած	
Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Արտակարգ» պատուանշանի դիմումնագիր	25
Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Արժանեաց» շքանշանի դիմումնագիր	29

